

كارگاه روش تحقیق كیفی

مدرس: دكتر عليرضا خاتوني

عناوين

- توصیف مختصری در مورد انواع پژوهش
 - تفاوت بین برژوهشهای کیفی و کمی
- پیدا کردن عنوان تحقیق کیفی و اهداف و سوالات پژوهشی
 - انواع تحقیقات کیفی
 - روش های جمع آوری داده ها در تحقیقات کیفی
 - تحلیل داده ها در تحقیقات کیفی
 - بیان نتایج داده ها در تحقیقات کیفی

انواع پژوهش

- كمى: حقيقت واحد است، جهانبيني اثبات و بسااثبات گرايي
- كيفى: حقيقت چند گانه، جهانبيني ساخت گرايي و تفسير گرايي
- تلفیقی: براساس هدف می توان هم از کمی و کیفی استفاده کرد، جهان بینی پراگماتیسم

تفاوت بین پژوهشهای کیفی و کمی

• هدف:

- پژوهشهای کیفی: درک و تفسیر تعاملات اجتماعی
- پژوهشهای کمی: آزمون فرضیه، جستجوی علت و معلولی و پیش بینی کردن

- گروههای مورد بررسی
- پژوهشهای کیفی: کوچک و غیر تصادفی
- پژوهشهای کمی: بزرگ و معمولا تصادفی

• متغيرها

• کیفی: کل را بررسی می کند و متغیری وجود ندار د

• کمی: متغیرهای خاصی را بررسی می کند

- داده های جمع آوری شده
- كيفى: كلمات، مفاهيم و تصاوير
 - كمى: اعداد و ارقام

• روش جمع آوری داده ها

• كيفى: سوالات باز پاسخ، مشاهده، مصاحبه، يادداشت هاى ميدانى، نوشته هاى تاريخى و ...

• ابزارهای قابل اندازه گیری جمع آوری داده ها

- نحوه تحلیل داده ها
- كيفي: تشخيص الكو، مضامين و ويژگي ها
 - کمی: تشخیص ارتباطات آماری

- عینی بودن و ذهنی بودن
- كيفى: مفاهيم انتزاعى و ذهنى
- کمی: هدف عینی گرایی است

• نقش پژوهشگر

• کیفی: ارتباط نزدیک محقق و شرکت کننده و تحت تاثیر گرفتن روند پژوهش از تجربیات و دیدگاههای محقق و شرکت کننده

• کمی: کورسازی و کاهش بایاس ها، ارتباط دور پژوهشگر و نمونه مطالعه

- تعميم پذيرى
- كيفى: قابليت تعميم ندارد
- کمی: قابلیت تعمیم به جوامع دیگر

• رویکرد علمی

• کیفی: کشف و تولید فرضیات و نظریه های جدید

• کمی: تائید و آزمون فرضیات از داده ها

- دیدگاه نسبت به رفتار انسان
- كيفى: پويا، وابسته به شرايط، اجتماعى و شخصى
 - کمی: منظم و قابل پیش بینی

- اهداف پژوهش
- كيفى: جستجو (explore)، كشف (discover)، ساخت (construct)
- کمی: توصیف (describe)، توضیح (explain) و پیش بینی (predict)

• تمرکز

- كيفى: زاويه ديد باز: وسيع و عميق بررسى مى كند
- کمی: زاویه دید باریک: فرضیه های خاصی را تست می کند

• طبیعت مشاهده

- کیفی: بررسی و مشاهده رفتار در شرایط طبیعی
- کمی: بررسی رفتار در شرایط کنترل شده، سعی می شود عوامل مداخله گر کنترل شود

• طبيعت حقيقت

• كيفى: حقيقت بلورالستيك (چند گانه) و ذهنى

• كمى: حقيقت واحد و عينى

• گزارش نهایی

• كيفى: گزارش روايتى همراه با توصيفات ميدانى، كدها و نقل قولها

• کمی: گزارشات آماری، مقایسه ها، معنی داری، میانگین، در صد و ...

پیدا کردن عنوان تحقیق کیفی و اهداف و سوالات پژوهشی

- تحقیق کیفی روی چه عناوینی انجام میشود؟
 - هدف از انجام تحقیقات کیفی چیست؟

ویژگیهای یک پژوهشگر کیفی

- قالبی انسان گرایانه
 - کنجکاوی
 - خلاقیت و ابتکار
 - حس منطق
- توانایی شناخت تنوع علاوه بر نظم
 - تمایل به ریسک کردن
 - توانایی زندگی با ابهامات
- توانایی کار کردن با وجود مشکلات در عرصه مورد نظر
 - پذیرش خود به عنوان یک ابزار در تحقیق
- اعتماد به خود و توانایی درک ارزش کاری که انجام میدهد

تحقیق کیفی چیست؟

- تحقیق کیفی نوعی از بررسی اجتماعی است که تمرکز می کند بر روی روشهایی که افراد جهان اطراف خود را:
 - تفسیر میکنند
 - درک می کنند
 - تجربه می کنند

تاريخچه

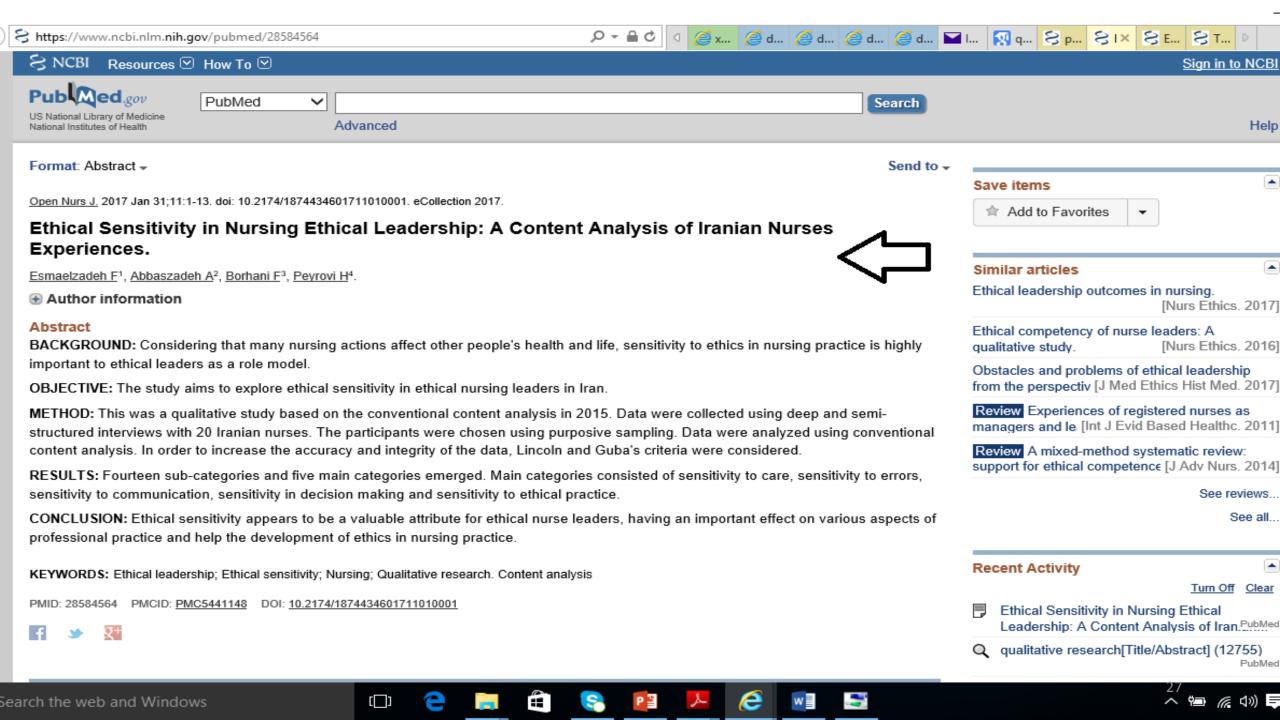
- شروع در دهه ۱۹۲۰: تنوع در روشهای پژوهش، مکتب شیکاگو و بیان به صورت روایتی
 - در سال ۱۹۶۰ منظم شد و رشد کرد براساس دیدگاه تعامل سمبولیک
 - ۱۹۶۷: گراندد تئوری، گلایزر و استراوش
 - ۱۹۷۰: نوشتن کتاب گراندد تئوری فیلستید
 - ۱۹۷۸ و ۱۹۷۸: فنمولوژی توسط کلایزی و جرجی

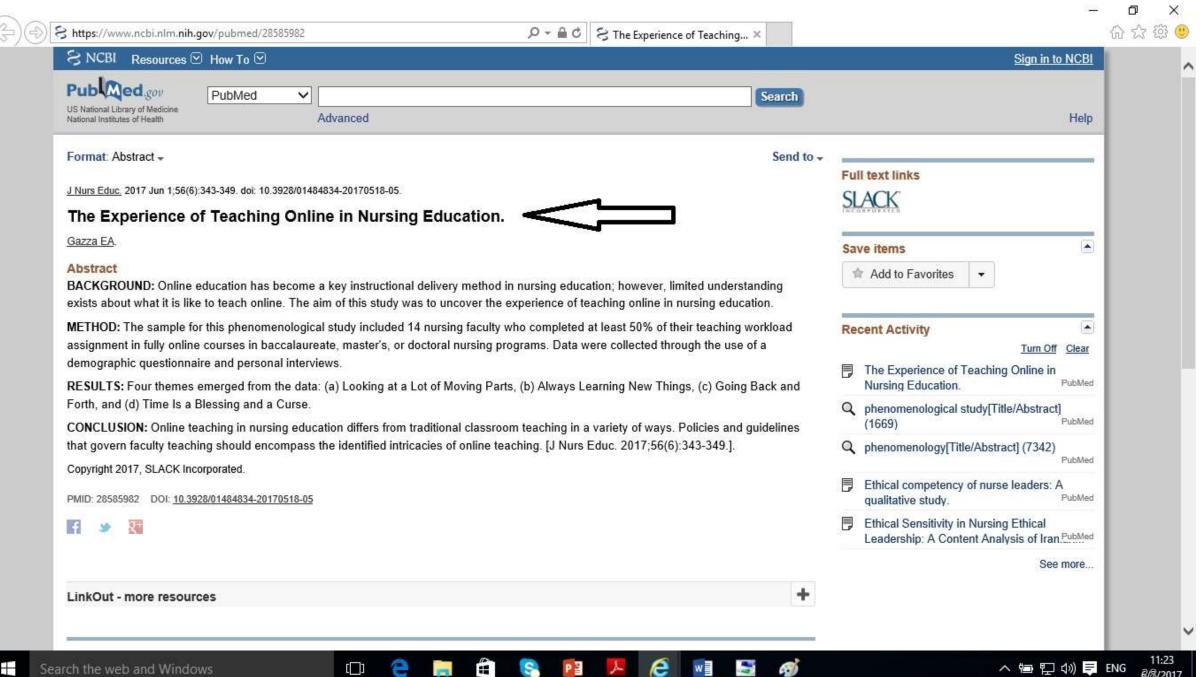
ویژگیهای پژوهشهای کیفی

- داده ها اولیه هستند، چهارچوب نظری ندارند
 - تحقیق کیفی وابسته به زمینه است
 - محقق در زمینه تحقیق غرق می شود
- تمرکز پژوهشگر بر درک، تفاسیر، دیدگاهها ومعانی کسانی است که در تحقیق شرکت نمودند
 - ارتباط بین محقق و شرکت کننده نزدیک و در حالتی برابر است
 - جمع آوری داده و تحلیل همزمان است
 - پڑو هشگر داده را توصیف، تحلیل یا تفسیر می کند

مسئله تحقیق در پژوهش کیفی

- تعیین روش پژوهش (کمی یا کیفی) بستگی به جهان بینی پژوهشگر دارد
 - بستگی به موضوع مورد بررسی دارد
 - مروری بر متون انجام شود
 - تجربه شخصی
 - خواندن پژوهشهای مختلف
 - مشاوره با یک استاد یا خواندن متون فنی و غیر فنی
 - اولویت های پژوهشی

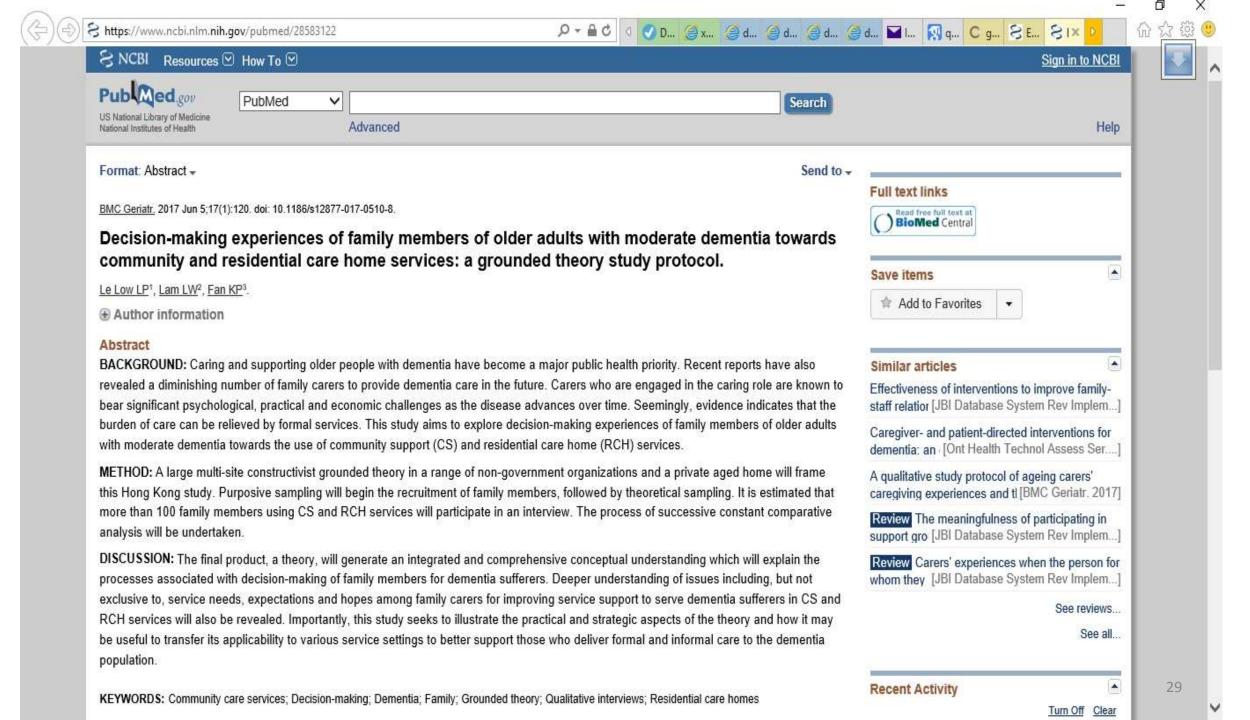

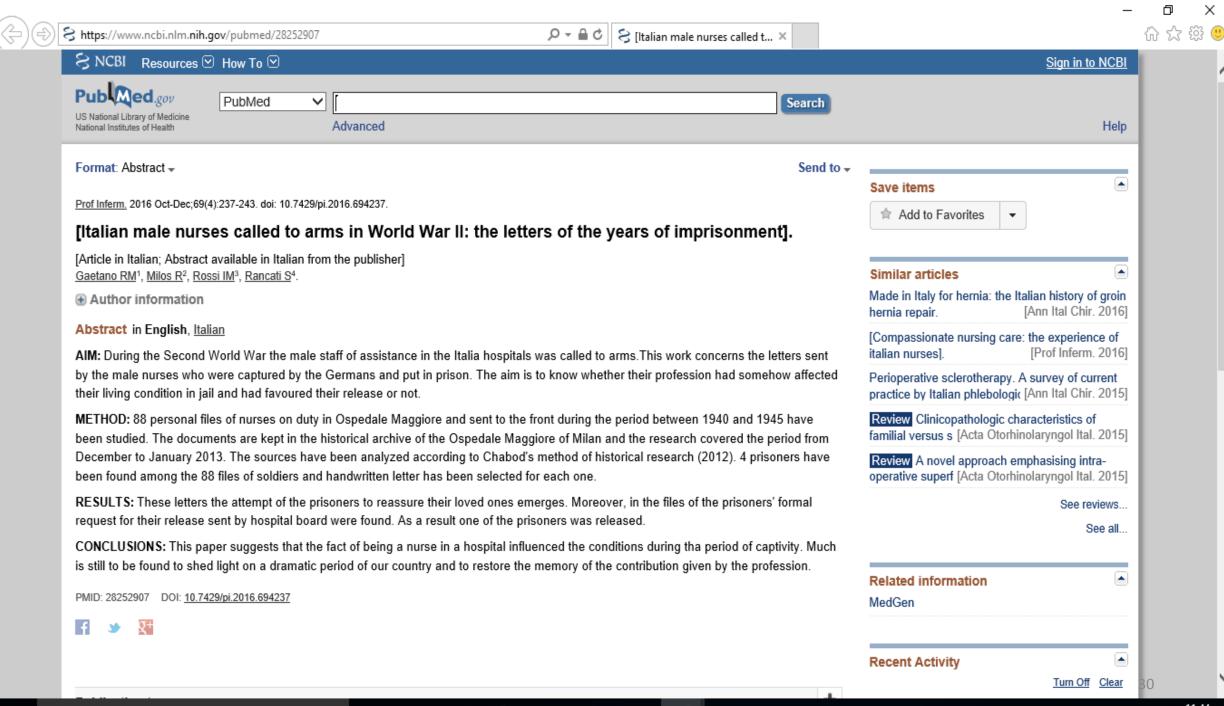

هدف تحقیق کیفی

- برای نوشتن هدف بر پدیده، مفهوم یا ایده اصلی تاکید کنید
 - مسیر مطالعه را در هدف مشخص کنید
- از افعالی مانند: or discover, examine the meaning of, استفاده کنید
 - خنثی باشد یعنی سوگیری نداشته باشد مانند:
 - جستجوی تجربیات درک شده افراد (درست)
 - جستجوى تجربيات موفق افراد

مثالها

- تحليل محتوا:
- The study aims to explore ethical sensitivity in ethical nursing leaders in Iran.
 - پدیدارشناسی
- The aim of this study was to uncover the experience of teaching online in nursing education.
 - گراندد تئوری
- This study aims to explore decision-making experiences of family members of older adults with moderate dementia towards the use of community support (CS) and residential care home (RCH) services
 - پژوهش تاریخی
 - The aim is to know whether their profession had somehow affected their living condition in jail and had favoured their release or not.

روشهای نمونه گیری در پژوهشهای کیفی

- در پژوهشهای کیفی نمونه گیری براساس هدف و مکان پژوهش صورت می گیرد و هدف کسب
 درک عمیق از پدیده مورد بررسی است
 - نمونه گیری هدفمند: پژوهشگر برای کسب داده ها به افراد آگاه و کسانی که پدیده را تجربه کرده اند مراجعه کرده می کنند
 - ا شامل:
 - نمونه گیری برای رسیدن به معرف بودن یا قابلیت مقایسه
 - نمونه بارز (در خصوص موارد نادر و ...)
 - موارد مرزى: از الگوى معمول پيروى نمى كنند مانند خيلى موفق ها يا محروم شده ها و ...
 - نمونه گیری با حداکثر اختلاف
 - نمونه گیری همگون

- نمونه گیری نظری:
- بیشتر در گراندد تئوری کاربرد دارد
 - نمونه گیری ساده در ابتدا
 - حداكثر تنوع
 - نمونه های مرکزی
 - نمونه گیری گلوله برفی

انواع تحقیقات کیفی

ادامه__

- تحلیل محتوا content analyses
- پدیدارشناسی phenomenology
- گراندد تئوریgrounded theory
 - اتنوگرافی
 - پژوهشهای تاریخی

تحليل محتوا

- معمولترین روش مورد استفاده در پژوهشهای کیفی است
- هدف فراهم کردن درک و دانش از پدیده مورد نظر است
- شامل سه رویکرد مرسوم (در مواردی که اطلاعات نظری کمی در خصوص موضوع وجود دارد)، جهت دار (زمانی که یک تئوری ناقص در مورد موضوع وجود دارد) و تجمعی (شمارش تعداد تکرار یک کلمه با معنی و تفسیر های کیفی آنها) است
 - هم به صورت کمی و هم کیفی انجام میشود
 - به معانی متنها و ارتباطات زبانی در زمینه توجه دارد
- داده ها می توانند متنی (مانند متن مجلات، نامه ها، کتاب)، پاسخ به سوالات باز پاسخ، مصاحبه، فوکوس گروپ، مشاهده و ... باشد

ادامه...

- شامل ۷ مرحله است:
- مشخص كردن سوال بژوهش
- انتخاب شرکت کنندگان و روش نمونه گیری
 - مشخص کردن کدها
 - مشخص کردن طبقات
 - تعیین اعتبار /صحت داده ها
 - تحلیل نهایی نتایج داده ها
 - گزارش د اده ها

پدیدارشناسی

- تجربه زنده (زیسته) افراد را در خصوص یک پدیده می سنجد و به اصطلاح درک معنای یک پدیده به طوری که بوسیله دیگران تجربه می شوند
 - مثال: بررسی تحلیلی و مقایسه تجارب پرستاری ایران و سوئد (یک مطالعه پدیدارشناسی)
 - هدف توصیف/تفسیر جامع از پدیده تجربه شده است
 - به دو نوع توصیفی (هوسرل) و تفسیری (هایدگر) تقسیم می شود
 - تجربه عواطف، درکها، اندیشه ها و در یک کلام آگاهی را شامل می شود
 - پدیده ها ماهیت شهودی دارند
 - تعلیق وجهه تمایز دو روش

گراندد تئوریgrounded theory

- جهت تولید نظریه استفاده می شود
- به بررسی تعاملات سمبولیک می پردازد
- به این سوال پاسخ می دهد: چه چیزی در حال رخ دادن است؟
 - تمرکز آن به توضیح تنوع در رفتارهای مختلف افراد است
 - تاکید آن بر کار در زمینه است
 - ذهن باز
 - همزمانی جمع آوری داده ها و تحلیل
 - معمولا داده های و نمونه های بیشتری نیاز دارد

اتنوگرافی

- پژوهش بر روی مردم و فرهنگ آنها است
- با هدف درک کامل شرایط افرادی که در یک مکان زندگی می کنند

روشهای جمع آوری داده ها

- مصاحبه
 - مشاهده
- یادداشت برداری میدانی
- تكنيک گروههای متمركز
 - ضبط ويدئو
 -

تحلیل داده ها در پژوهشهای کیفی

- تحليل محتوا
- شامل سه مرحله:
- آماده سازی: واحدهای معنایی مشخص میشوند که به این منظور فایلهای نوشته شده چندین بار خوانده میشوند و برای هر یک یا چند جمله کد مورد نظر که با محتوای جملات همخوانی دارد مشخص میشود
 - فاز سازماندهی: با مقایسه مداوم کدهای استخراج شده از مرحله قبلی زیر طبقات و طبقات مشخص میشوند
- مرحله گزارشدهی: برای هر کدام نامگذاری صورت میگیرد و در مرحله نهایی نقشه مفهومی ما مشخص میشود که به صورت یک مدل ارائه میشود

ادامه...

- پدیدارشناسی
- - ١- بيانات ضبط شده شركت كنندگان مكرراً گوش داده و اظهار اتشان كلمه به كلمه نوشته شوند
- ۲- پس از مطالعه مصاحبه ها اطلاعات با معني و بيانات مرتبط با پديده مورد مطالعه مشخص شوند.
 - ٣-از هر عبارت يك مفهوم كه بيانگر معني و قسمت اساسي تفكر فرد بود استخراج مي شود
 - ٤-دسته بندی مضامین براساس تشابه
 - ٥- تلفيق نتايج براي توصيف جامع از پديده تحت مطالعه
 - ٦- توصيف جامعي از پديده
 - ٧-صحت دادهها

صحت داده ها

- Credibility: (a) prolonged engagement; (b)persistent observation; (c) triangulation; (d) peer debriefing; and (e) member checks.
- **Dependability**/ or reliability in quantitative research: writing all the process of research exclusively to external audit
- Confirmability: Triangulation to reduce effect of investigator bias, Admission of researcher's beliefs and assumptions, Recognition of shortcomings in study's methods and their potential effects, In-depth methodological description to allow integrity of research results to be scrutinized, Use of diagrams to demonstrate "audit trail"
- **Transferability:** Provision of background data to establish context of study and detailed description of phenomenon in question to allow comparisons to be made

